

Najradšej by všetko predali doma

V produkcii slepačích vajec je Slovensko dlhodobo sebestačné, v roku 2016 sa sebestačnosť v produkcii vajec dostala na úroveň 105 %. Je predpoklad, že tak to bude aj v roku 2017. Napriek tomu sme aj na našom trhu v posledných týždňoch zaznamenali výpadky v ponuke vajec a následný rast ich cien. Spôsobila to fipronilová kauza v Holandsku a likvidácia miliónov kusov nosníc, kvôli čomu bol nedostatok vajec v západnej Európe.

„Hoci Slovensko má v produkcii konzumných vajec nadprodukciu, na domácom trhu dokážu výrobcovia uplatniť iba 75 %. O ostatné vajcia obchodné reťazce nemali záujem, pretože uprednostňovali neraz k slovenskému sortimentu lacný dovoz najmä malých vajec veľkostnej triedy S v zahraničí nepredajných. Preto pre viac ako štvrtinu vajec boli nútení slovenskí producenti počas roka hľadať odbyt v zahraničí. Keďže tam mali uzatvorené zmluvy, plnili ich aj v tomto napätom období. A tak obchodné reťazce na Slovensku, ktoré počas roka uprednostnili dovozy pred domácimi vajcami, mali od konca októbra problémy,“ povedal na tlačovej besede riaditeľ ÚHS Daniel Molnár.

Problém bol zaznamenaný aj v stravovacích zariadeniach nakoľko do mnohých z nich distribútori dovážali lacné vajcia zo zahraničia. Keďže nastal nedostatok lacných vajec v rámci EÚ, začali prevádzkovatelia nakupovať vo veľkom v maloobchodnej sieti, čo sa takisto, spolu s panikou medzi spotrebiteľmi, ktorí v nebývalých množstvách skupovali vajcia, podpísalo pod krátkodobé lokálne výpadky v zásobovaní obchodov.

Aj napriek všetkým týmto vplyvom sa slovenskí hydinári snažili zásobiť najmä domáci trh. O tom, za akú cenu vajčeka spotrebiteľia kupujú, o tom rozhoduje obchod.

V súčasnej dobe je už situácia na slovenskom trhu stabilizovaná. Dostatok vajec sa nachádza na pultoch všetkých obchodných reťazcov, rovnako aj u producentov vajec. Rovnako aj cena vajec je v posledných týždňoch už stabilizovaná a ďalej nerastie.

„Predíť tejto nepriaznivej situácii v budúcnosti by bolo možné viacerými spôsobmi. V prípade ak by bolo na pultoch a v stravovacích zariadeniach takmer 100 % slovenských vajec, nenastal by na trhu žiadny vypuklý nedostatok. Situácia by bola u nás rovnaká ako v susednom Rakúsku, kde v obchodoch predávajú vajcia takmer výlučne od domácich producentov. Preto vajec mali po celý čas dostatok, ceny zaznamenali iba mierny nárast aj z dôvodu, že tieto sú pre producentov dlhodobo priaznivé a podstatne vyššie ako boli v SR,“ zdôrezní D. Molnár.

Ako povedal riaditeľ spoločnosti Novogal Dvory nad Žitavou Ladislav Birčák, k zníženiu cien vajec by mohlo prispieť aj zaradenie vajec medzi vybrané základné potraviny so zníženou sadzbou DPH, kde by mali svoje miesto. Znížením sadzby DPH by sa súčasná cena 10 ks balenia vajec mohla znížiť z 2,90 EUR na 2,61 EUR, teda o 0,29 EUR. V prípade 30 ks balenia by došlo k zníženiu z 6,60 EUR na 5,94 EUR, teda o 0,66 EUR. Rovnako aj štátna pomoc na chov hydiny, ktorá je bežná v iných krajinách, by určite prispela k zníženiu ceny vajec od výrobcov a porovnateľným podmienkam v hospodárskej súťaži jednotlivých výrobcov v rámci EÚ. Lenže ako ukazuje návrh štátneho rozpočtu na budúci rok, slovenským potravinárom vrátane hydínarov na lepšie časy nesvitá.

Výrobcovia vajec nie sú šťastní, že ceny vajec sa kvôli fipronilovej kauze dostali na vysokú úroveň. Výrobcovia vajec by ocenili, keby boli všetky ich vajcia predávané na Slovensku, nemuseli ich vyvážať a ich realizačné ceny boli dlhodobo stabilné a vo výške, ktorá by rešpektovala ich náklady a primeraný zisk, pretože v posledných 4 rokoch museli dotovať výrobu sami producenti vajec nakoľko predávali vajcia za ceny nižšie ako sú ich výrobné náklady.

Spotrebiteľ by sa mal pri nákupe orientovať neustále podľa krajiny pôvodu na škrupine vajíčka a nakupovať len vajcia zo Slovenska, ktoré sú bez akýchkoľvek škandálov, zakázaných látok, sú bezpečné, zdravé, kvalitné a pod neustálou kontrolou. Tým je možné zabezpečiť dostatok vajec na trhu v SR. Platí to aj v tomto predvianočnom období, kedy sa v slovenských reťazcoch od začiatku decembra objavujú vo veľkom zahraničné vajcia – francúzske balené v Holandsku, belgické, španielske, rakúske, poľské, české, litovské a pod. Pritom domáci producenti sú po opadnutí nákupnej paniky a krátkodobých lokálnych výpadkoch v zásobovaní počas novembra schopní

pokryť potreby slovenského trhu. „Ceny by už rásť nemali a vajec bude dostatok,“ pripomenul D. Molnár.